

Når kjærlighet blir hat og hevn

Samtalen er over. Selv om det mot slutten var en åpning for dialog, er rommet fortsatt fylt av skarpe stemmer, fortvilelse, og ikke minst hat.

Vi sitter igjen, stadig fylt av disse sterke følelsene. Må puste litt ut, og stiller oss spørsmålet: Hva forvandler kjærlighet til voldsomt sinne, hat og hevnlust? Har hatet en funksjon i forhold til skuffelsen og sviket, smerten ved å bli forlatt når kjærlighetsforhold opphører?

I forelskelsen bryter to personer med de sosiale enheter de kom fra, og starter et nytt fellesskap, en ny enhet. Den oppleves som en levende organisme. Begge eier denne nye enhet, som består i kraft av begge. Det er ut fra dette fellesskapet vi skaper hjemmet, møter livet, velger vennene, finner felles verdier og en felles historie som rommer begges fortid i en felles forståelse.

Frustrasjonene i forbindelse med oppbrudd fra forholdet gjelder i like høy grad fellesskapet som de enkelte personer i det. En del av livet skjæres vekk. Kunne partene velge, ville de gjerne tilbake, men det lar seg ikke gjøre. Begge må bygge opp en ny identitet, en ny sammenheng.

Men de ser ingen mulighet for å gå inn i en ny, gledesfylt prosess med å bygge opp en ny enhet, samtidig med at det tas farvel med det tidligere samlivet. Å komme videre er umulig, og individet går i gang med å ødelegge det tidligere kjærlighetsforholdet for å kunne legge det bak seg og skape et nytt.

Det som er skapt av lidenskap, kan bare ødelegges av lidenskap, og det er her hatet kommer inn. Hatet som ødelegger og oppleves som en befrielse fra det som var. Hatets funksjon blir dermed å ødelegge det som begynnelsen, forelskelsen skapte. Vanskeligheten blir at fellesskapet ikke kun eksisterer i fortiden, men også i nuet og videre inn i fremtiden. Derfor blir det en

ødeleggelse av fortiden, som går videre her og nå og langt inn i fremtiden. Ødeleggelsen blir lett uendelig, ustoppelig.

Historien endres, de gode minner avvises, endres, forvrenses, det

ubehagelige graves frem, forstørres.

Alt dette for å rettferdiggjøre at det gikk som det gikk. For ikke å møte den smerte det ville være å gå inn i en indre forandring, se sammenhenger og felles ansvar for at det gikk som det gikk, og ikke minst forsøke å se de muligheter det fantes på veien for at alt kunne ha gått i en annen retning. Det blir en krig hvor det som forente partene, blir glemt eller gjenntatt. Nå huskes kun motsetningene, urettferdigheten, avvísningene og alt annet som gir næring til en evig strid.

I denne striden manifesteres kampen ofte i et ønske om hevn, og noen ganger kan det bli hevn for enhver pris. Gjennom hevnen sammenbindes igjen fortiden og nåtiden.

Fortiden betraktes som noe grusomt, avskyelig, og vi har i fremtiden rett til å betale tilbake for all den uretten som er blitt begått mot oss. Gjennom hevnen

holder vi også liv i fortiden ved å hevde vår rett til å ødelegge den langt inn i fremtiden.

Hevnen gir en opplevelse av makt, og kan i seg selv gi en nytelse, idet den som hevner seg, kan forestille seg den annens smerte igjen og igjen. Hvis hevnen ikke slutter, kan den holde forholdet evig i live, i et vrengebilde av de gode ting det engang rommet.

Igen og igjen ødelegges forholdet og partneren, og ofte brer dette

seg som ringer i vannet til alle andre, familie, slekt, venner. Mennesker begynner å holde avstand, opplever seg som ødelagt og manipulert med. Den som tar hevn, opplever nye svik som legges til alt

det gamle, og tas med i hele forståelsen.

Det er den andres skyld.

Som forholdet hadde et kollektivt liv, har også dette nye, forvrengte forhold et kol-

lektivt liv. Hatet søker allierte. Det letes etter noen som vil støtte den ene eller den andre parten. De allierte får et slags febrilsk samhold, hvor de leter etter noe nytt eller gammelt som det skal tas oppgjør med. Så lenge det finnes en felles fiende, kan dette forholdet opprettholdes. Institusjoner, venner, familie, barn, alle mulige trekkes inn på denne arena. Alle såres og sårer, alle lider for å få historien om et kjærlighetsforhold som opphørte, og forvandlet seg til - hva?

Om noen har svaret klart for seg, er tvilsomt, men her ender historiene i ofre, overtramp, helter og djevligheter. For dem som står utenfor, er det tydelig at forholdet fortsatt eksisterer, at det er sterke følelser, og at alle motarbeider glemselen, som er den eneste vei ut av forholdet, den eneste mulighet til å legge det bak seg.

Glemselen gjør det ikke mulig å fjerne et dypt sår, følelsen av å ha mistet noe avgjørende i livet, men vi kan vandre tilbake til fortiden og la den romme alt, også det gode, det dype og det varme. Vi får muligheten til å bli forløst.

Når vi tillater oss å glemme, deler vi på en måte vår personlighet. Vi skyver den tidligere vekk, tillater oss ikke å være opptatt av den mer, og over tid skaper vi en ny. Dette gjør vi ved hjelp av de drømmene, det begjær og de impulser vi ikke hadde kontakt med og ikke brukte da vi var opptatt av hatet og hevnen. Dermed gjør vi oss klar til en ny begynnelse.

Eva og Henrik

Eva Handest.
Psykolog på poliklinikken på Rogaland psykiatriske sjukehus og driver i tillegg privat praksis. Utdannet psykolog, sexolog og sykepleier.

Henrik Bjørshol.
Klinisk sosionom på Psykiatrisk poliklinikk Sandnes. Utdannet sosionom og familierapeut.

Skriv til Eva og Henrik

Skriv til Eva og Henrik om samliv. Still spørsmål om forholdet mellom enslige, mellom partnere, mellom foreldre og barn, mellom svigerforeldre og svigerbarn, ja om mange former for samliv.

Vi vil også gjerne ha kommentarer fra leserne til det som har stått i denne spalten. Alle innlegg trykkes anonymt.

Postadresse:
Samliv, Heljå, Stavanger Aftenblad, postboks 229, 4001 Stavanger.
Telefaks:
51 50 19 42
E-post:
ludvig.lorentzen@stavanger-aftenblad.no